

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum XI. Si Clericus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

in secundo anno fructus percipere debeat. Simile est, si testator duos equos habeat, quos loget Sejo & Sempronio, ita ut singulis unus dandus sit, pretiosiores, seu potius electionem inter duos equos spectare ad Sejum, prius nominatum, sicuti tradunt DD. apud Eberhardum n. 7.

Præterea ex ordine Scripturæ inducitur ordo Prælationis, ut is dignior censeatur, qui prius nominatus fuit, ut videre est apud Tuscum con. 196. V. Ordo, Eberhard. loco 1. n. 6. Ubi exemplum dat de tribus nominatis tanquam idoneis ad dignitatem, eum, qui primo loco nominatur, alijs digniorem censeret. Ostenditur etiam ex ordine dispositionis seu scripturæ major charitatis affectus erga eum, qui prius à testatore vel donatore nominatus fuit, ut in supra posito exemplo de duobus equis, & tradit Bald. in cit. L. quoriam, argum. cit. L. Galus §. quidam Tuscus. n. 8. Item ex ordine Scripturæ, v. g. factæ delegationis, colligitur ordo processus, videlicet quid prius, & quid posterius actum, vel agendum sit, juxta C. cum dilecta 22. de scriptis, & tradit Barthol. in constitut. 1. codicis n. 17. atque ita communiter concludunt DD. cum Gloss. in c. in Christo 82. v. cur gradum distinct. 2. de consecrat. quod ordo multum operetur, seu validum sit argumentum ab ordine Scripturæ ductum, prout loquitur Nicol. Eberhard. in not. Volumine 1. consil. 63. n. 9.

Sed limitari debet primò, quod ordo juris magis attendi debet, quam ordo Scripturæ, adeo ut præposterus ordo Scripturæ reducendus sit ad ordinem juris, & intellectus; v. g. si actor petat, reum cogi, & condemnari ad solvendum, tolerari potest libellus, quia ordo juris, & rationis præponderare debet, juxta quem notum est, prius esse reum condemnandum, postea cogendum ad executionem L. 1. C. de executione rei judicata. Quæ doctrina sumitur ex L. præposteris 25. C. de testamentis & tradit Bald. in L. conventiculam C. de Episcopis, Tuscus n. 35.

Secundò. Si actus nullus redderetur, positò, quod eo modo videlicet prius gestus fuisset, sicuti in dispositione reperitur, tunc benignius explicari debet, tanquam subsistentis, ut subsistere possit, v. g. si in instrumento scriptum sit, quod pater filio donationem fecerit, postea autem scriptum sit, quod eum emancipavit, intelligere debemus, emancipationem antecessisse, cum alioquin donatio filio non emancipato facta subsistere non possit L. 2. C. de inofficiosa donatione & docent D. D. in L. cum in testamento 37. §. 1. ff. de heredibus instituendis, Decius in c. quoniam. Abb. n. 5. de officio delegati.

Tertiò. Tales conjecturæ ex ordine Scripturæ desumptæ procedunt in casu dubio: sin autem constet, aut ex alijs vehementioribus conjecturis præsumi possit de voluntate disponentis, tunc habenda non est ratio ordinis Scripturæ c. autoritate 7. de concessione præbende in 6. & tradit hic Ancharan. in fine cap.

Denique monendi sumus, lubricum esse argumentum ab ordine desumptum, atque ex objecta materia, aliisque adjunctis æstimandum, ne errori locus sit, unde Dominicus ab Archidiacono dixit in fine hujus c. quod ordo Scripturæ regulariter attendi non debet.

CAPITULUM XI.

Si Clericus.

PARAPHRASIS.

Titius Clericus à Sede Apostolica literas impetravit ad quandam executores, cui mandabatur, ut dicto Clerico præbendam proximè vacaturam conferret, & postea in Canonicum recipi faceret. Verùm cum præbendam vacare contingeret, Clericus eam tanquam sibi debitam petere neglexit, hoc casu ait Bonifacius, non posse dictum Clericum aliam postea præbendam, si quæ in eadem Ecclesia vacaverit, virtute ejus Apostolici mandati

mandati petere, sed nec posse ipsi ab executoro de ea præbenda provideri, propterea quòd gratia per ipsius negligentiam fuerit extincta. Sed aliter dicendum, si Clericus auctoritate Apostolica ab initio Canonicus effectus sit, tunc negligentia non petendi præbendam proximè vacantem, ipsi non obstat, quòd minùs petere possit aliam præbendam, quæ postea vacarit, & nulli alij de jure debita est, eò quòd ratione Canonicatùs, quem obtinet, alijs omnibus præferendus sit, dummodo nullus adhit per eandem Apostolicam auctoritatem expectans. Et verò hoc ipso casu non executor præbendam postea vacantem conferre debet, quandoquidem is mandatum non habet, super hac conferendâ præbendâ, sed eâ, quæ antea vacaverat; collator tamen ordinarius Titio Clerico illam conferre debet, ita ut, si alteri conferat, collatio irrita sit.

SUMMARIUM.

1. *Habens expectativam à Papa ad præbendam proximè vacantem petendam, si petere eam negligat, perdit hanc gratiam.*
2. *Nisi in Canonicum jam receptus jure Canonicatùs præbendam posteriorem peteret.*

Notandum primò. Si habens à Papa expectativam ad præbendam, quæ proximè vacatura est, eam non petat, ob negligentiam, extincta est gratia, postquam præbenda alteri collata fuit, consequenter etiam extinguitur mandatum executoris, cum sit accessorium gratiæ. *C. si super 9. de officio delegati in 6.*

2 Notandum secundò. Receptus papali auctoritate in Canonicum jus habet petendi præbendam, si quæ proximè vacet, dummodo alteri ante ipsum simili auctoritate recepto debita non sit; quòd si Canonicus iste præbendam ita sibi debitam per negligentiam non petat, & idèò alteri

conferatur, valet collatio, sed potest ille aliam, quæ post hanc vacaverit, eodem sui Canonicatus jure petere. Ratio est in textu, quia receptus in Canonicum, quamdiu Canonicam retinet, jus habet petendi præbendam.

CAPITULUM XII.

Ij, qui auctoritate.

PARAPHRASIS.

Quibus Clericis Canonicatus Apostolicæ auctoritate collatus est, ij in assuetudine præbendæ, seu Legatorum, seu aliorum quorumcumque auctoritate super Canonicatu in eadem Ecclesia provisus, præferri debent. Porro, qui mandato Legati, vel alterius cujusdam, Apostolicæ Sedis auctoritate, sibi ad hoc specialiter commissâ, in Canonicum recipitur, is papali auctoritate receptus conferri debet.

SUMMARIUM.

1. *Regula juris, qui prior est tempore, potior est jure, intelligi debet, si æquale utriusque jus sit.*
2. *Per Apostolicam auctoritatem receptus in Canonicum conferatur, si specialiter alicui, or dinaryam potestatem ad conferenda beneficia habenti, mandatum sit, ut ex hujus auctoritate de beneficio certa persona provideat.*

Notandum primò. Regula illa, qui prior est tempore, potior est jure, *in 6.* intelligi debet, si æquale utriusque jus sit, seu par causa; non item si causa dispar, aut jus inæquale, quia ut *Gl. hic ait, V. antea. Ancharan. not. 3.* gratiæ & privilegia non æstimantur ex tempore, sed ex causis, & personis; cum itaque Pontifex majore, quàm alij, in conferendis beneficijs auctoritate polleat juxta *c. dudum 14. S. not. igitur. infra. hoc tit.* ita ut ipse jus expectativæ tribuere possit, quòd alijs negatum est, idèò qui auctoritate Apostolica receptus est in Canonicum, alijs etiam ante ipsum, inferiore auctoritate receptis, in